СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 95. СЕРЕДА, 27-го ТРАВНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 27, 1970 No. 95. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 26 травня 1970

В АМЕРИЦІ

ЗАКИДАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТОВІ БРАК послідовности, внаслідок чого населення втрачає довір'я до нього. Голова Крайового Демократичного Комітету Лоренс О'Брaєн, промовляючи на прийнятті Жіночого Крайового Клюбу у Вашингтоні, оскаржував президента Ніксона в тому, що він втрачає довір'я населення до себе, бо населення бачить, що Президент не знає, куди ця країна мала б іти в цих таких важких днях. О'Браєн твердить, що Ніксон не знає, як поборювати інфляцію, бо тепер не ті часи, які були 15 років тому. О'Браєн передбачає, що демократи виграють вибори ц. р.

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ ЕҐНЮ, промовляючи на Конґресі Міжнародної Протипістрякової Унії у Гюзтоні, Тексас, закликав, щоб держави проголосили 70-ті роки цього 20-го стол. декадою для поборювання різних недуг. Еґню підкреслював той факт, що такі небезпечні недуги, як пістряк та інші не знають державних кордонів, тому повинна бути тісніша й більша міжнародна співпраця у поборюванні недуг. Коли буде виміна наукових інформацій та різних наукових проєктів, тоді не треба буде дублювати тієї самої праці в різних державах, бо можна буде використовувати здобуті вже успіхи в лікуванні окремих недуг.

АМЕРИКАНСЬКЕ ТОВАРИСТВО для поборювання пістряка перевело опитування в 11-ох більших містах і ствердило, що кожна 20 особа, яка бачить телевізійні передачі проти куріння цигарок, припиняє куріння. Голова Ради Директорів цього товариства Вілліям Б. Луїс сказав, що коли будуть скінчені студії про вплив цих передач на американських курців, тоді можна буде виготовити вказівки для того, щоб курці могли легше припинити куріння. Телевізія може в цій ділянці відограти важливу ролю.

ЖУРНАЛІСТ АЛБЕРТ Г. НЮМЕН опублікував книжку на 622 сторінок під заголовком „Вбивство Джана Кеннеді і його причина". Автор критикує твердження Комісії Воррена, хоч і приймає її твердження, що президента Кеннеді вбив сам Лі Гарві Освалд, не маючи спільників. Нюмен твердить, що Освалд вбив президента Кеннеді тому, що Президент був противником кубинського диктатора Фіделя Кастра. Освалд із цього самого приводу ненавидів теперішнього президента Ніксона, якого хотів вбити, і з цієї ж причини хотів вбити генерала Едвіна А. Вокера.

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI НАТАВРУВАВ образотворче мистецтво й музику, які служать тільки для приємности та, що гірше, „виявляють неморальні й капризні тенденції". Папа твердив, що кожне мистецтво „мусить здавати собі справу з своєї етичної та соціяльної відповідальности".

У ШВЕЦІЇ ЗНОВУ ЗНЕВАЖИЛИ американського амбасадора Джерома Голленда: коло 150 комуністичних і „лівих" студентів зробили засідку на авто американського амбасадора біля містечка Оребро й обкидали його яйцями. Шведський уряд негайно перепросив за це амбасадора.

У КАМБОДЖІ ЗНАЙДЕНО у засекречених магазинах стільки зброї, що нею можна б озброїти одну дивізію з 12.000 вояків. Знайдено теж понад 4.000 тонн рижу й й розпорошено тисячі ворожих вояків, які, рятуючись втечею, втратили взаємний зв'язок. Від початку збройної інтервенції американського й південно - в'єтнамського військ у Камбоджі — згинуло там коло 8.000 комуністичних вояків. Американці мали 190 вбитих і 791 ранених, південні в'єтнамці 800 вбитих і 1.800 ранених.

У РУМУНІЇ СТАЛАСЯ катастрофа повені. Виступив з берегів доплив Дунаю Серет на обширі 230 міст, містечок і сіл. Згинуло понад 200 осіб. Під водою опинилися кругло 2 мільйони акрів управної землі.

СОВЄТИ ВИКОРИСТАЛИ відзначуваний в африканських країнах „День визволення" задля своєї протикитайської пропаганди. Всі совєтські газети й радіопередачі перестерегли африканські народи проти впливів Комуністичного Китаю. Москва стурботана, що комуно - китайські впливи проникають до різних країн чорного континенту.

У ТУНІЗІЇ ЗАСУДЖЕНО на 10 років в'язниці довголітнього туніського міністра економії Ахмеда Бен Заляха; який так риґористично переводив колективізацію тамошнього сільського господарства, що сільсько - господарська продукція впала на 40 відсотків і туніські селяни направді вчинили бунт. Президент Бурґіба перестав підтримувати того міністра, його димісіонували та згодом арештували. З-посеред 16 мільйонів акрів управної землі в Тунізії сколективізовано вже яких 12 мільйонів. Тепер селяни стихійно вернулись до своїх приватних господарств.

ДАВІД БЕН ҐУРІОН ДОРАДЖУЄ своїм землякам, щоб вони звернули арабським сусідам їхні землі, затримавши тільки йорданську частину Єрусалиму. Бен Ґуріон, колишній перший і довголітній ізраїльський прем'єр та військовий міністер, який тепер має 84 роки, насправді, хоч обережно, таврував в пресовому інтерв'ю політику уряду Голди Меїр, яка, не повинувавшись постанові Ради Безпеки ОН з листопада 1947 року, створила стан перманентної „малої" війни, в якій Ізраїль на довшу мету програє.

Помер Григорій Волянський, довголітній діяч УНСоюзу

В неділю, 24-го травня в лікарні Елізабет Дженерал Госпітал помер Григорій Волянський, довголітній діяч УНСоюзу та Української Православної Церкви в Америці. Покійний, який народився у 1893 році в Семушові, повіт Сянік, був впродовж багатьох років предсідником 342-го Відділу УНСоюзу в Картереті, Н.Дж., та головою Церковного Комітету парафії св. Димитрія в цьому ж місті. Був він теж колишнім членом Консисторії Української Православної Церкви в Америці. Полишив у смутку рідню і союзову та церковну громади Картерету. Похоронні відправи, які відбудуться в середу, 27-го травня, очолить Архимандрит Марко в сослуженні о. протоєрея Петра Мелеха. Тіло покійного союзового і церковного діяча похоронять на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н.Дж.

МЕККОРМЕК ЗАЛИШАЄ СТАНОВИЩЕ СПІКЕРА

Зліва 62-річний конґресмен із Оклагоми Карл Алберт, який працює в Палаті Репрезентантів вже 16 років, має зайняти місце 78-річного спікера Палати Джана МекКормека, який залишить свій пост в 1971-му році при кінці другої сесії цього Конґресу.

Департамент Скарбу просить збільшити висоту федеральної заборгованости

Вашингтон. — Зменшення прибутків федеральної скарбниці внаслідок того, що зменшилися податки, спричинило те, що Департамент Скарбу вніс законопроєкт до Конґресу, щоб збільшити висоту федеральної заборгованости на 18 більйонів долярів (минулого тижня плянували збільшити тільки на 16 більйонів). Цей законопроєкт мусить бути схвалений до 30-го червня, бо тоді кінчається важність закону про висоту урядової заборгованости. Тепер „тимчасова" висота федеральної заборгованости становить 377 більйонів, а „тривкої" — 365 більйонів. Уряд просить збільшити тимчасову висоту на 18 більйонів, це значить до 395-ох більйонів. Демократичні конґресові провідники сенатор Майк Менсфілд, конґресмен Карл Алберт і спікер Джан МекКормек закликають Президента, щоб скликав окрему конференцію представників бизнесу, зорганізованого робітництва та професійних економістів. Ця конференція мала б схвалити напрямні для економічної політики цієї країни. Конґрес мав би ухвалити потрібні законопроєкти, які злагіднили б кризу в економіці, в якій діються одночасно протилежні факти: інфляція та зменшення продукції.

Домагаються контролі платень і цін

Вашингтон. — Сенатор демократ з Оклагоми Фред Р. Гарріс вніс законопроєкт, щоб зорганізувати федеральну раду, яка мала б право в потребі заморозити платні і ціни на шість місяців, щоб можна було контролювати інфляцію. Інший сенатор демократ Генрі Ройс із Висконсин домагається, щоб схвалили законопроєкт, згідно з яким Рада Економічних Дорадників Президента мала б видати вказівки про те, на скільки можна збільшувати платні і ціни. Група юнійних економістів конферувала з секретарем праці Джорджом П. Шулцом і домагалася, щоб президент Р. Ніксон встановив контролю над кредитами, або щоб заморозив платні і ціни.

Відбудеться Весняний Злет СУМА і Свято Героїв

Ню Йорк. — В днях 30 і 31 травня 1970 року на Оселі СУМА в Елленвіл відбудеться XI-ий Окружний Весняний Злет Юнацтва СУМА для Відділів східнього побережжя, тобто південної частини стейту Ню Йорку, Ню Джерзі, Пенсильвенії, Конектікат і Массачусетс. Цьогорічним злетом проводитиме Команда, що складається переважно з членів Осередку СУМА ім. полк. Е. Коновальця з Нюарку. Команду очолює д. Михайло Козюпа. В програмі Злету передбачається: святочне відкриття в суботу 30-го травня в год. 11-ій, відтак спортові змагання, теренові гри, конкурс знання і мистецького слова та пописи мистецьких гуртків і ансамблів. Вечером цього дня відбудеться ватра „Сумівські вогні", присвячена 20-ій річниці від дня смерти сл. п. ген.-хор. Т. Чупринки. Для Старшого Юнацтва СУМА відбудеться вечером юнацька забава. В неділю 31-го травня на цій же Оселі відбудеться Свято Героїв. У зв'язку з тим в годині 10-ій рано будуть відправлені Служби Божі в наміренні українського народу в місцевих каплицях та Панахида за поляглих Героїв. У програмі святочне слово виголосить проф. Іван Вовчук, а в мистецькій частині виступить Хор Юначок з Осередку СУМА ім. ген. - хор. Т. Чупринки в Ню Йорку під дир. інж. Романа Степаняка та окремі гуртки Юнацтва із збірними рецитаціями. В пополудневих годинах у неділю продовжуватиметься програма Злету, роздача нагород, дефіляда Юнацтва та закриття.

Д-р Атанас Фіґоль доповідав у Чикаґо і в Дітройті

Чикаґо. — Д-р Атанас Фіґоль, голова Головної Комісії Пластового Конґресу Другого, що має відбутися з початком вересня ц. р. в Торонті, відвідав у рамцях своєї поїздки по ЗСА в суботу 16 травня Чикаґо й відбув там зустріч з пластунами і громадянством. Відбулася ця зустріч в авдиторії школи парафії св. Миколая в приявності біля 120 осіб. Під час зустрічі д-р А. Фіґоль виголосив доповідь на тему „Як зберегти нашу українську ідентичність на еміграції". Під час перебування в Чикаґо д-р А. Фіґоль брав участь у Святі Юрія, що його влаштовувала Пластова Станиця в Чикаґо і під час загального збору Станиці перевів гутірку про Пластовий Конґрес Другий. Тиждень перед тим д-р Фіґоль виступав із вище згаданою доповіддю у Пластовому Домі в Дітройті на зустрічі з пластунством, батьками пластунів і з представниками громадянства. В тижні від 18-го травня, в час відбування 27-ої Конвенції УНС, д-р А. Фіґоль перебував у Клівленді і виступав із привітом під час одної із сесій Конвенції.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ДЯКУЄ УНСОЮЗОВІ ЗА ПІДТРИМКУ ЙОГО ПОЛІТИКИ

Вашингтон. — Президент Ричард М. Ніксон, у відповідь на переслану йому 27-ою Конвенцією Українського Народного Союзу телеграму з підтримкою його політики для припинення комуністичної агресії в південно-східній Азії та інших частинах світу та із закликом допомогти тим народам, включно з українським, які впали жертвою тієї агресії і борються за свою волю і незалежність, переслав на руки головного предсідника Йосипа Лисогора листа із висловом великої вдячности за таке становище УНСоюзу. В листі президента Ніксона, датованому в Білому Домі 20-го травня, сказано: „Дорогий Пане Лисогір! Ваша заохота для цілей нашої країни в південно-східній Азії дуже багато значить для американських вояків і для мене. Я зрадів вісткою від Вас та хочу, щоб Ви знали, як дуже я оцінюю Ваші завваги. З найкращими побажаннями — Ричард Ніксон". Повний текст телеграми 27-ої Конвенції і відповіді президента Ніксона буде поданий в англійському ориґіналі в найближчому виданні англомовного „Українського Тижневика".

Совєти наполягають на Камбоджу — позбутися американських військ

Пномпень. — Совєтський амбасадор у Камбоджі, Сергей Кудрявцев, передав урядові Камбоджі ноту, в якій перестеріґається, що Камбоджа пірне в довгу братовбивчу війну, якщо не залишать її американські й південно-в'єтнамські війська. Совєтська нота підкреслює необхідність, щоб Камбоджа залишилася незалежною і невтральною країною, а ті — мовляв — які будуть погоджуватися з Вашингтоном і Сайґоном, „понесуть відповідні консеквенції". — Совєтський Союз дотепер не відкликав свого амбасадора з Пномпеню, дармащо зробили це всі комуністичні держави, включно з Югославією і Кубою, та деякі арабські держави, які залежні від совєтських достав. СССР не визнав ще також екзильного уряду Нородома Сіганука. За найпершими західніми коментарями — та совєтська нота має на цілі з одного боку зробити натиск на уряд в Камбоджі, щоб той старався за відкликання з Камбоджі американських і південно - в'єтнамських військ, з другого боку — та нота приготовляє зірвання дипломатичних зв'язків з теперішнім урядом Камбоджі. Тим часом від американських керівних чинників передано, що президент Ніксон відкличе з Камбоджі американські війська ще перед визначеним ним максимальним терміном, себто перед кінцем червня ц. р, ЗСА перешлють Камбоджі зброю на 7,500.000 дол., головно легку зброю для піхоти. На воєнному фронті в Камбоджі — американці й південні в'єтнамці знаходять щораз нові засекречені склади зброї, харчів і ліків.

ЗСА ще не вирішили справи продажу дальших джетів Ізраїлеві

Вашингтон. — Американські власті не дали ніякої остаточної відповіді ізраїльському міністрові закордонних справ, Аббі Ебанові, який перевів в минулому тижні чотири дні у Вашинґтоні на розмовах з президентом Р. Ніксоном, державним секретарем Вілліямом Роджерсом та іншими членами Уряду, прохаючи нових 125 джетів. Абба Ебан старався переконати своїх американських господарів, що Совєти не тільки вислали до Єгипту коло 100 своїх пілотів та коло 10.000 військових „дорадників" і техніків, зокрема свою обслугу для протилетунських ракет „САМ-3", але стараються взагалі запанувати в повітрі в цілому обширі Суезького каналу. Забезпечивши собі летунську перевагу в тому обширі, Совєти — твердив Абба Ебан — будуть старатися відкрити Суезький канал для плавби совєтських воєнних кораблів, стаціонованих тепер на Середземному морі, щоб могти дістатися ними до Перської затоки й Індійського моря. Суезький канал закритий від червня 1947 року. Ізраїльці, які володіють східнім узбережжям Суезького каналу, внеможливлювали дотепер відновлення плавби по каналі, однак вони будуть безсильні, коли пілотовані совєтськими летунами літаки пануватимуть в повітряному просторі, а доставлена Совєтами артилерія і ракети на близьку віддаль вможливлять акцію єгипетської піхоти й артилерії. Американські керівні кола стурбовані приявністю совєтського війська в Єгипті. Деяке число совєтських військовиків згинули вже під час ізраїльських налетів, але самі Совєти замовчують це. Коли 18 квітня ц. р. два ізраїльські літаки старалися полетіти вглиб Єгипту — назустріч вистартувало 8 совєтських літаків — ізраїльські літаки завернули і відтоді ізраїльці не відновлюють таких спроб.

Літературний Вечір Б. Кравцева відбувся заходом 64-го Відділу СУА в Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу 23 травня ц.р. тут в залях Українського Інституту Америки відбувся літературний вечір поета, літературознавця і журналіста Богдана Кравцева, влаштований заходами 64-ого Відділу Союзу Українок Америки. Відкрила вечір, на якому зібралося понад 100 осіб, п-ні Марія Савчак, подаючи у своєму слові дані про важливіші моменти з життя, літературної, наукової і журналістичної діяльности Б. Кравцева. В дальшому Б. Кравців прочитав по декілька віршів із виданих в краю до 1939 року і потім на еміграції збірок поезій, уривки із переспіву „Пісні Пісень" та перекладів з „Римських елеґій" Ґете й поезій Райнера Марія Рільке. Головна частина вечора була присвячена читанню сонетів із невиданої досі збірки „Глосарій". В обговоренні, що його започаткувала від Управи Відділу п-ні Оксана Щур, Б. Кравців відповідав на запити й виступи присутніх. На закінчення вечора виступив з коротким словом від ОУП „Слово" проф. Григорій Костюк і від слухачів мец. Олександер Семененко. Після вечора пані з 64-го Відділу СУА приймали присутніх часм і солодким.

Померла Марія Малевич, видатна союзова і громадська діячка

Сл. п. Марія Малевич

У четвер, 21-го травня, у Клівленді померла ненадійно св. п. Марія Малевич, одна з найвидатніших українських жінок-громадянок в Америці, довголітня в роках від 1937 до 1950 — заступниця головного предсідника УНСоюзу. Покійна походила з Миколаєва, Бібрецького повіту, в Західній Україні. Народилася в 1890-му році і приїхала до Америки перед першою світовою війною. Була замужна за інж. Володимира Малевича, також уже покійного, і виховала четверо дітей: синів Степана, що був генералом Американської Армії та помер кілька років тому, і Богдана та дочок Долю й Олю. Між двома світовими війнами дім Малевичів у Піттсбурґу гостив найвидатніших українських діячів з Америки й Европи. Покійна ввесь свій вік була найбільш активна в нашій громаді, зокрема в УНСоюзі та Союзі Українок. Не зважаючи на свій поважний вік, вона приїхала з Піттсбурґу до Клівленду на 27-му Конвенцію УНСоюзу та ще в двох перших днях Конвенції брала в ній живу участь. Захворівши в готелі, була перевезена до місцевого шпиталю, де й померла. Поховали Покійну в Піттсбурґу в понеділок, 25-го травня, з місцевої української католицької церкви св. Івана Христителя. В останню дорогу супроводив Покійну о. шамбелян Михайло Польовий в асисті о. шамбеляна Ярослава Данильчука та о. Василя Джиджори. Над відкритою могилою прощали Покійну заступниця головного предсідника УНСоюзу Марія Душник від Головного Уряду та членства УНСоюзу, головний радний Дмитро Попадинець від союзовців Канади та Стефанія Голубяк від Союзу Українок. УНСоюз та Українська Громада в Америці назавжди збережуть Покійну у вдячній пам'яті.

У Ню Йорку відбудеться перший з'їзд Асоціяції Діячів Української Культури

Ню Йорк. — В суботу й неділю 30 і 31 травня 1970 р. відбудеться в Ню Йорку, в залі Дому ОВФронту при 315 Схід 10-та вул., перший загальний з'їзд Асоціяції Діячів Української Культури, АДУК, скликаний Головною Управою, яку очолює політичний письменник і мистець - маляр д-р Михайло Кушнір. З'їзд розпочнеться в суботу о 10:30 ранку, з участю управнених до голосування делеґатів; запрошують прибути й усіх зацікавлених проблемами української національно - християнської культури та станом рідної культури в Україні. Крім звітів і полагодження різних точок програми з'їзду, будуть виголошені доповіді: ред. В. Давиденко „Українська культура в підсовєтській дійсності", д-р Б. Стебельський — „Світоглядовий клімат українців у діяспорі та обставини культурної праці", д-р М. Кушнір — „Перспективи і завдання нашої культурної праці". Напередодні цього з'їзду в Канаді вийшло перше число піврічника Асоціяції „Естафета", головним редактором якого є д-р Богдан Стебельський.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УНСОЮЗ ПОДАРУВАВ ҐРАДУАНТАМ КНИЖКУ Л. ЛУЦЕВА ПРО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Ню Йорк. — В суботу 23-го травня у великій залі Українського Народного Дому відбулася Зустріч громадянства зі студентами, які цього року закінчили середню або академічну школу. Зустріч і забаву влаштували Окружна Рада Союзу Українок та Студентська Громада. Український Народний Союз із цієї нагоди обдаровує випускників-ґрадуантів виданнями свого Видавництва „Свобода". Цього року роздано ґрадуантам 50 примірників книжки Луки Луцева під заголовком „Тарас Шевченко — співець української слави її волі". Присутній автор книжки Лука Луців давав автографи тим, що цього бажали.

УКРАЇНСЬКА ПРОТИЛЕНІНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ТОРОНТІ

Торонто. — З ініціятиви Організацій Визвольного Фронту і під патронатом місцевого Відділу Комітету Українців Канади, у неділю 31 травня відбудеться масова антиленінська демонстрація. Комітет, що його очолив інж. Б. Безхлібник, повідомив, що похід розпочнеться о 12 г. дня з-під української католицької церкви св. Миколая при вулиці Квін-Белвудс і йтиме по вулиці Квін до Сити Гол, з участю сумівської оркестри. Після покладення квітів біля могили Невідомого Вояка, на знак протесту проти започаткованого Леніном терору, на площі будуть виголошені дві промови, українською та англійською мовами. До участи запрошено всі українські організації і товариства.

ПЛАСТОВЕ ОКРУЖНЕ СВЯТО ВЕСНИ НА „ПИСАНОМУ КАМЕНІ"

Клівленд. (О.Л-ий). — Завершуючи відзначування 20-ліття Пласту в ЗСА пластові станиці центральної округи, а саме Клівленд, Льорейн, Дітройт, Вашингтон і Бофало відбудуть в днях 30 і 31-го травня ц.р. спільне окружне пластове Свято Весни на пластовій оселі „Писаний Камінь" біля Клівленду. Відкриття Свята о годині 2:30 по пол. В програмі — спільне таборування на двох підтаборах (для юнаків і юначок), теренові гри, спортові змагання, вечірня ватра, а в неділю спільна полева Служба Божа, надання відзначень і іменування, роздача нагород тощо. Організацією Свята займається Пластова Станиця у Клівленді під проводом станичного пл. сен. Миколи Голіяна.

МҐР. СТЕПАН ЮРІЙ МАКСИМОВИЧ ПОМЕР У КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, Огайо. — В четвер 21 травня ц.р. тут на 54-ому році життя помер несподівано відомий і активний на громадському полі маґістер права Степан Юрій Максимович. Осиротив дружину Рому й синів Олександра і Ярослава. Похорон відбувся в понеділок 25 травня з української католицької церкви св. апп. Петра і Павла на Український Католицький Цвинтар в Пармі, Огайо.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конвенція і по Конвенції

Усі дні від понеділка 18-го до суботи 23-го травня пройшли під знаком 27-ої з черги Звичайної Конвенції Українського Народного Союзу, що відбулася в Клівленді. Ця Конвенція, як і кожна інша, мала свої світла і тіні, принесла багато вдоволення і чимало розчарувань, багато справ полагодила і чимало відкинула чи відложила. На цій, як і на кожній попередній Конвенції, були бльоки і групування, були вдалі та виконані чи невиконані домовлення між ними, була справжня демократія в дії, в якій народ дебатує, пропонує і слухає пропозиції, а опісля рішає згідно зі своїм переконанням та своїм сумлінням.

Очевидно, що кожне такого роду велике зібрання треба оцінювати під кутом добра організації і народу, під кутом дальшого розвитку. Говорячи про 27-му Конвенцію УНСоюзу, всі урядовці, делегати і спостерігачі однозгідні в тому, що рівень дебат був уже високий як своєю формою, так і змістом. Десятки делеґатів ставили звітодавцям запитання і опісля висловлювали свою опінію в дискусії. Мабуть, як ніколи досі, всі вони придержувались обмеженого їхнім власним голосуванням часу, і майже не було випадку, щоб хтось протестував, коли удар молотка предсідника Конвенції чи його заступників пригадував їм, що час вичерпано. Правда, у виступах поодиноких делеґатів часом відчувалось гостріші нотки, але навряд чи в протоколі нарад можна буде знайти запит чи голос, який не мав би якоїсь підстави і який не був би подиктований добром організації так, як його один чи другий делеґат розуміє.

Цілий ряд справ, включно з деякими пропозиціями щодо зміни статуту, не полагоджено, відкинено чи відложено, часом — як то кажуть — з технічних причин. Але зроблено це з рівночасною рекомендацією, щоб подібні „технічні причини" виключити в майбутньому. Це, без сумніву, причиниться до дальшого поліпшення і вдосконалення союзової системи.

Моттом 27-ої Конвенції було ювілейне гасло Українського Народного Союзу: „У пошані до піонерів — лицем до молоді!" Абсолютна більшість делеґатів дебатувала, радила і рекомендувала саме в дусі цього гасла, і під ним та для нього винесено більшість ухвал. Якщо було в нас яке зібрання і які наради, що думали, радили та рішали під знаком майбутности, то це, без сумніву, була 27-ма Конвенція УНСоюзу.

Порівнюючи 27-му Конвенцію з попередніми, дуже виразно зарисовувались — можна б сказати — соціяльні зміни не тільки в УНСоюзі, але й в нашому суспільстві. Велику частину конвенційних делеґатів становили люди з високою освітою, між ними багато професіоналістів як з-поміж народженої в Америці ґенерації, так і з давніших та новіших поселенців. Це виразно відбилося на високому рівні конвенційних нарад і на виборі Головного Уряду, до якого ввійшли професори високих шкіл та професіоналісти, між ними поважна частина з молодшої ґенерації. Факт, що активним учасником Конвенції був найвищий сьогодні між українцями державний достойник і що він був обраний на високий пост в Головному Уряді УНСоюзу, говорить своєю мовою.

Дуже відрадним явищем 27-ої Конвенції був, зокрема, факт, що, хоч між делеґатами були люди різних ідеологічних і політичних угруповань та віровизнань, під час конвенційних нарад не було ані одного випадку суперечностей на іншому тлі, як виключно союзовому. Це виразно виявилося й під час виборів.

Оце тільки деякі із замітніших прикмет, які характеризують не тільки саму 27-му Конвенцію УНСоюзу, але й сучасний УНСоюз і цілком певно характеризуватимуть його дальший розвиток. Як згадано, 27-ма Конвенція, як і кожна попередня, здійснила надії одних і принесла розчарування іншим, одні справи полагодила, інші — ні, але вона, без сумніву, була новим великим кроком в розвитку УНСоюзу і матиме великий вплив на дальше поширення та закріплення цієї української заморської твердині.

З'ЇЗД НІМЕЦЬКОЇ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТІЇ

Мюнхен. — 15 травня закінчився з'їзд Німецької Соціял - Демократичної партії в місті Саарбрюкені. Ця найстарша німецька партія має за собою більше як сто років (заснована 1863 р., ще до створення німецької імперії в 1870 р., після перемоги над Францією).

Німецька соціял - демократія за свою столітню історію була „на коні і під конем". Двічі ця партія була заборонена: 1879 р. урядом Бісмарка і в 1933 р. Гітлер поставив її поза законом. Однак, після цих заборон і переслідувань, німецька соціял - демократія відродилася і набралася нових сил. Тепер ця партія стоїть на чолі уряду в коаліції з Ліберальною партією.

На з'їзді в Саарбрюкені обговорено справи зовнішньої політики соціял - демократичної партії і уряду під проводом Брандта. Уряд веде одночасно переговори: з Москвою, з Варшавою і з Східнім Берліном, столицею комуністичної німецької держави — сателіта Москви.

Твереза оцінка ситуації, що постала наслідком поразки Німеччини в другій світовій війні, не дає надій на відновлення передвоєнних кордонів Німеччини: доводиться визнати не тільки втрату німецьких областей на користь Росії та Польщі, але й приходиться помиритися з фактом — комуністичною німецькою державою, протекторатом Москви.

Про своє право на поворот в рідні околиці заявляють многотисячні з'їзди вигнанців із німецьких східних областей. Але велика більшість населення Західньої Німеччини розуміє, що то ілюзія: не на те дозволили уряди держав - переможців переселити мільйони німців зі сходу на захід після 1945 року, щоб пізніше вертати їх назад.

З'їзд у Саарбрюкені з особливою увагою розглянув питання соціяльної політики в Німеччині. Хоч у Західній Німеччині немає безробіття і народне господарство успішно розвивається, серед людей найманої праці (робітників дрібних службовців) росте стремління до справедливішого розподілу прибутків.

Статистика показує: 3 відсотки людности Західньої Німеччини мають у своїх руках 70% майна країни. Щоб цю нерівність зменшити, парлямент має ухвалити закон, який зобов'язуватиме підприємців виділяти щороку певну суму грошей на власність працюючих. Так згодом люди праці матимуть невеликий „капітал", вложений у підприємства.

На з'їзді в Саарбрюкені виступила опозиційна група, переважно молоді члени партії. Вони вимагали передачі капіталістичних підприємств у завідування держави, як це бачимо у великій частині (25%) промисловости Англії. Однак, німецька Соціял - Демократична партія не вважає націоналізацію приватних підприємств за вигідну для господарства усієї країни взагалі і для робітництва зокрема. В програмі цієї партії, що була затверджена в Ґодесборґу 1959 р., написано:

„Треба вжити відповідних заходів, щоб певна частина постійного приросту майна великих підприємств перейшла у власність широких мас або була передана на суспільні потреби".

З'їзд Саціял - Демократичної партії в Саарбрюкені мусів у своїх резолюціях і промовах оглядатися на Ліберальну партію, без якої уряд Брандта був би неможливий, бо соціял - демократи не мають більшости в парляменті.

Наближаються вибори до крайових соймів (ляндтаґи) і партія не хоче лякати виборців радикальними вимогами. Само собою, коли б соціял - демократія мала у парляменті більшість, до мала б завести збільшене оподаткування власників 70 відсотків майна країни та іншими законами наблизити націю до соціяльної справедливости. Соціял - демократія не виступає в імені самої робітничої кляси, вона „стала партією народу" (програма).

Поміркований характер цього націонал - демократичного з'їзду знайшов свій вираз у виборах до керівних органів партії. На чолі партії залишено тих самих досвідчених провідників: на голову обрано прем'єра уряду Віллі Брандта, на двох його заступників — Герберта Венера, провідника соціял-демократичної фракції в парляменті, і Гельмута Шлейдта — міністра оборони, колишнього офіцера армії.

Перед другою світовою війною і після війни противники німецької Соціял - Демократичної партії вели проти неї несовісну пропаґанду, як проти неповноцінних патріотів („челядь без батьківщини", — казав колись кайзер Вільгельм, а Гітлер просто заявляв, що соціялісти — „вороги народу"). Ця пропаґанда вже в Західній Німеччині не діє.

Дехто з противників Соціял - Демократичної партії висловлює побоювання, мовляв, Західній Німеччині після виборів загрожує „30 років Швеції": в тій країні соціял - демократи вже 30 років стоять на чолі уряду. Майбутність покаже, в якому напрямі піде розвиток Західньої Німеччини.

П. А.

УКРАЇНСЬКА МОВА У ШКОЛАХ ПАРАНИ

Прудентопіль, Бразилія. — В естаді Парана, де живе багато українців, відбулась шкільна реформа: діти й молодь вчитимуться тепер у восьмирічках, по закінченні яких можуть іти студіювати до університетів, або на вищі фахові вишколи. У школах вивчатимуть кілька чужих мов, у тому й українську, якщо будуть на місцях такі вчителі. Тижневик „Праця" ч. 13-1970 інформував, що в Парані є багато українських дітей, але ще замало вчителів.

„ЗА ПОВОРОТ ВІДДІЛЕНИХ БРАТІВ — ЄДНІСТЬ У ВІРІ І В ЛЮБОВІ"

Рим (УПБ). — Під таким заголовком ватиканський щоденник „Оссерваторе Романо" (ч. 91 з 20-21 квітня ц. р.) вмістив повний текст промови Святого Отця Папи Павла VI, виголошеної з вікна Ватиканської будівлі до паломників і туристів, що зібрались на площі св. Петра. Римські щоденники, а за ними й деякі пресові аґенції тільки в уривках передали деякі місця з цієї промови, при чому підкреслили марґінесове, промовчуючи сутнє. З уваги на те, як також тому, що те сутнє у промові особливо відноситься до Східніх Католицьких Церков і до популярного тепер питання щодо можливости церковного з'єднання, подаємо повний текст промови в українському перекладі:

„З певністю і ви довідалися про смерть православного Московського патріярха Алексея, більш, як дев'ятдесятилітнього, але аж до останньої хвилини свідомого і, наскільки міг, клопітливого у своєму великому уряді. Поручаємо його вашій молитовній згадці. При цьому відновлюємо намімнення — молитися за екуменічну справу, це значить молитися за поновне встановлення єдности в однім - єдиній вірі і в одній-єдиній вселенській Церкві всіх християн, згідно з волею Ісуса Христа і на благо всього християнства та цілого людства. Старовинна історія, а ще більше оця найновіша говорить про те, які важкі й болючі перепони ще стоять на перешкоді совершенній злуці Східніх Церков, які ще й дотепер від нас відділені, з Католицькою Церквою. Але в цих останніх часах можна завважити потішаючі та обіцяючі знаки нового наближування. Ось, наприклад, на свято Пасхи не забракло обміну листів з померлим і достойним патріярхом Алексеєм, щоб Празник Господнього Воскресіння святкувати у спільних прагненнях і бажаннях. І те ж саме з іншими патріярхами Східніх нез'єднаних Церков. Між ними найдостойніший патріярх Атенагорас, з яким Ми кілька разів зустрічалися і який є Нам так дорогий, особливіше виявляє свої шляхетні і зворушливі почування надії і приязни.

З нашого боку Ми нічого не залишимо у сприянні так міцно бажаному поєднанню, чи то з відділеними Братами Східніх Церков, чи то з такими ж інших Церков і спільнот, так далеко від нас відділених. Не можемо і не сміємо думати про відновлення щирої єдности зі шкодою для Східніх Католицьких Церков, ані засобами милозвучних форм взаємного спілкування, т. зв. інтеркомунію, які залишають без уваги вимоги правдивої науки і які можуть зродити ілюзії та конфузії; це було б порушенням того, чого всі прагнемо: автентичної — справжньої єдности у вірі і в любові.

Та передбачення є добрі: глядимо з шанобливою симпатією на Тезе; сердечно очікуємо надзвичайної візити Вірменського патріярха Васкена, Католікоса Ечміядзинського. Тому в покорі й любові повинні ми щораз краще приготовляти наші серця для справжнього з'єднання з усіма, що вірують в Христа. Маймо сміливість благати Марію, Матір Церкви".

До марґінесових пасажів у промові, що їх світська преса переназголосила, треба зарахувати згадки про смерть Московського патріярха, про приїзд Вірменського Католікоса, про обмін листами з усіма патріярхами Східніх нез'єднаних Церков. Святий Отець, Папа Павло VI згадує померлого Московського патріярха добрим словом і поручає його душу молитвам про Боже милосердя, вірний засаді, загальнолюдській і християнській — „де мортуїс ніль, нізі бене". І саме в тому виявляється великість людини, Папи Павла VI, що, як той євангельський Добрий Пастир, клопочеться кожною людською душею. І ми на цьому місці хочемо бути вірні цій християнській засаді всепрощення і молитви про Боже милосердя, до якої заохочує Папа Павло VI, хоч, молячись, кривавитиметься наше серце, бо 25 років патріяршества померлого патріярха Алексія покривається майже щодо дня і години з 25 роками переслідування, ісповідництва і мученицького шляху Помісної Церкви Києво - Галицької Митрополії. Майбутнім історикам залишаємо сказати слово правди про ті так зловіщо пов'язані 25 років...

Папа Павло VI з цілого серця бажає повороту відділених братів до єдности в вірі і любові. Він радіє кожним, хоч би найменшим промінчиком надії на її здійснення, але ці промінчики — це тільки „знаки", які дозволяють передбачати, здогадуватися, може й навіть погідно дивитися в майбутнє і надіятися, бож ціла Християнська Благовість сповнена надії й оптимізму. Між тими знаками Папа Павло VI з особливою сердечністю відмічає щиру і приязну поставу першого між патріярхами Сходу, найдостойнішого патріярха Атенагораса, підкреслюючи його шляхетні, просто зворушливі вияви приязни та надії.

А втім, Папа Павло VI повністю свідомий усіх перепон і перешкод, історичних та ще більш сучасних, на шляху до совершенної єдности. Від знаків до совершенної єдности такий далекий шлях, а Христос бажав тільки совершенної єдности, праобразом якої мала бути єдність між Христом і його Отцем Небесним: „Отче, нехай всі будуть одне, як ми..." Папа Павло VI, як Намісник Христа тут, на землі, навчає, в чому міститься суть тієї совершенної єдности: ця єдність не створиться з поміччю милозвучних форм, вона не може бути здійсненою жертвою тих Церков, які вже давно після всіх спорів і роздорів знайшилися у спільній Вселенській Христовій Церкві під одним Пастирем, вона не сміє залишити без уваги правдиве вчення Церкви. Ця совершенна єдність має бути щирою, дійсною, віродостойною, автентичною єдністю в вірі, і то в одній вірі, і в любові, і в одній - єдиній Церкві, що вірують у Христа. Ця єдність мусить бути вільною від мирських інтересів чи уподобань. У фундаменті цієї совершенної єдности мусить бути єдино воля самого Христа, бо тільки така єдність може вийти на благо всього християнства і цілого людства.

Треба бути вдячним Святішому Отцеві Папі Павлові VI за таке чітке учительське слово, яке, треба сподіватися, внесе ясність у теперішні екуменічні змагання, розвіє конфузії і обереже перед ілюзіями.

Олена Звичайна

ЩОБ НЕ БУЛО ЗАПІЗНО!

Одного морозного лютневого світанку 1942 року молода, талановита і вродлива жінка знайшла передчасну смерть у крижано - холодних обіймах братської могили Бабиного Яру під Києвом. Обставини дозволили їй врятувати себе, але вона свідомо й відважно вибрала шлях на Голгофу. Вона була не тільки відомою громадською діячкою і талановитою публіцисткою, але ще й справжнім майстром поетичного слова. Вона вмерла без лікаря й священика, без домовини й хреста! Її ім'я — Олена, а прізвище — Теліга. Під час німецької окупації України вона як головний редактор журналу „Літаври" і голова Спілки Українських Письменників у Києві безкомпромісово боролася за краще завтра нашого народу, як Нації, і саме за це й була розстріляна окупантом.

Чи ж оцінила наша еміґраційна громада всю велич її героїчного чину?! Ні! Для прикладу візьмемо хоча б біжучий 1970 рік! Не лише лютий цього року потонув уже в океані вічности, але й травень доходить кінця, а 28-ма річниця героїчної смерти О. Теліги залишилася вкритою густим порохом забуття! Сумно!

Але... є ще сумніші факти: вже потонули в океані вічности не лише 10-та й 15-та, але також і 20-та й 25-та річниці смерти О. Теліги, а повної чи хоча б дещо повнішої збірки її творів ще й досі нема! Є лише та збірка, яку під назвою „Прапори духа" видано ще в 1947 р. з нагоди 5-ої річниці смерти Теліги! То були трудні початкові часи нашої еміґрації, і тому не дивно, що цю збірку видано на дешевім газетнім папері, а її обкладинка без мистецького оформлення, але дивно, що між 1947 і 1970 минуло вже повних 23 роки, а наша еміґрація за такий довгий час не спромоглася видати хоча б дещо повнішої збірки з кращим зовнішнім оформленням! Сумно!

Хіба протягом 23 років не було присвячених О. Телізі академій і доповідей? Вони були й минули безслідно, бо, очевидно, на жадній з них не запропоновано перевидати збірку творів О. Теліги! А шкода! Бо видання збірки творів О. Теліги аж ніяк не вимагало від суспільства значних витрат: справа в тому, що всі її твори разом узяті вмістилися на 114 ст. „Прапорів Духа", а якщо б пощастило знайти й додати ще кілька поезій та листів О. Теліги, то вийшло б щонайбільше 130 ст. її пера, плюс фахова стаття про її життьовий шлях, плюс чиїсь спогади... Усе це разом узяте не могло б перевершити 300 сторінок, себто одного тому, що аж ніяк не може дорівнювати 12 томам творчости Лесі Українки! Але... наше досить таки заможне еміґраційне суспільство протягом 23 років (1947-1970) не спромоглося видати навіть і одної книжечки-збірки О. Теліги!

Про потребу вшанувати О. Телігу не лише академіями та рефератами, але й перевиданням її творів та широкою їх популяризацією сигналізую не перший уже раз (див. ст. 162 моєї збірки „Оглянувшись назад"). Час біжить, тікає... Не за горами вже й 30-та річниця геройської смерти О. Теліги: лютий 1972 року! Невже й ця дата застане всіх нас не підготованими?! Щоб на столі президії урочистої академії з приводу 30-річчя смерти О. Теліги лежала дбайливо оформлена й по можливості повна збірка її творів, треба було ще в лютому - березні ц. р. організувати академію з приводу 28-ої річниці її трагічної смерти, — академію, що започаткувала б широку загальногромадську акцію збирання решти не виданих іще творів і листів та спогадів, як також потрібних грошей на видання повнішої та гарно оформленої збірки.

Можливо, що в цій справі щось уже робиться, але широкий загал громадянства про це нічого не знає. Мої звернення до деяких організацій з пропозицією використати відзначення 28-ої річниці смерти О. Теліги, як поштовх для переведення загальногромадської підготовчої акції до гідного вшанування 30-ої річниці, на жаль, лишилися голосом, що кличе в пустині.

Якщо вже пропущено 28-му річницю смерти О. Теліги, то ще можна б використати 63-тю річницю з дня її народження, що припадає на 21 липня ц. р., організувавши академію, яка започаткувала б переведення підготовчої праці до 30-ої річниці з дня смерти Теліги на широких загальнонаціональних підставах, бож Олена Теліга належить Нації! Від липня 1970 р. до 1972 р. залишається півтора року! Це — небагато, якщо взяти до уваги процес збирання не друкованих ще творів і листів Теліги та спогадів про неї, як також процес перевидання повнішої збірки її творів.

Отож, діймо дружно й організовано, щоб не було запізно! І щоб 30-та річниця мученицької смерти нашої Героїні не промайнула так само безплідно, як промайнули вже 10-та, 15-та й 25-та! Хто-хто, а Олена Теліга заслуговує на те, щоб її було вшановано не тільки академіями, що бувають і минають, але й виданням повнішої збірки її творів!

І. Вовчук

ПРО ЛЮДЦІВ СУЄТНИХ І ЗРАДЛИВИХ

(3)

На московському пленумі письменник Чингіза Айтматов заявив, що був час, коли національні традиції та національний побут розглядалось як февдальні пережитки і тому вони ніби не мали мистецького значення, а нині помітне зворотне явище. Чути голоси, що тільки національні відмінності заслуговують на мистецьке зображення, і що в цьому — головне завдання літератури і мистецтва. І неминуче при цьому виникає тенденція ідеалізації минулого з urаховуванням клясового змісту подій і явищ минулого". („Лит. Газета" з 12. II. 1969).

„Тенденція" небезпечна для імперії з її „інтернаціональними прицинами". Щоб загамувати ту тенденцію, підкреслив промовець, „вирішальне значення для всіх наших національних мистецтв і літератур має розвиток соціялістичного змісту їх. Це — вповні визначені загальні для всіх ідейно-мистецькі принципи партійности, народности літератури і мистецтва, незалежно від національної приналежности".

Не з доброго дива дано ще раз вказівки про обов'язкові для всіх принципи партійности в національних формою літературах.

Наслідки тих принципів видно з виступу О. Гончара. Розповівши, як письменники України готуються до зустрічі століття з дня народження Леніна, він сказав, що часто друкуються поверховні твори, без мистецької вартости. „Недавно до Спілки Письменників, — заявив Гончар, — прийшов лист молодого автора, який зобов'язується написати сто ювілейних віршів і оглянути сто нових кінофільмів. Що тут скажеш?, — запитує Гончар, і відповідає: — Ніби собі „плоди просвещєнія". Якого і чийого — Гончар не сказав, та й не треба, воно й без того ясно. („Литературная Газета", 12. 17. 1969 р.).

Інтернаціоналізм — це сучасна зброя імперських стратегів в обороні проти національної ідеї, яка набуває щораз більшої політичної сили, могутніє серед завойованих націй. Інтернаціональна зброя — річ стара, як імперія. Ту зброю здавна використовували, не вживаючи теперішньої назви, ідеологи імперського великодержавства. Поневоленим Росією народам вони не дозволяли ділити на „моє і твоє", бо то „не по-братерському", а вимагали від них бути разом і дбати про „спільне добро імперії, про її цілість і неподільність". Вони навіть згодні були дозволяти собі місцевий патріотизм, тільки, щоб він, борони Боже, „не виключав патріотизму ширшого; інтереси своєї батьківщини не протиставив інтересам вітчизни" — імперії, як писав ідеолог єдинодержавства М. Катков.

Чи не того самого домагаються ідеологи імперського соціялізму, дозволяючи письменикам і публіцистам писати про фізичну любов до землі, а політичну мати тільки до „отечества" — СССР. Імперський поет А. Пушкін мріяв про той час, коли, „зіллються слов'янські струмки в русском морі", а нинішні проводарі імперії марять через зближення націй, через ліквідацію національних відмінностей довести до ліквідації націй.

Стратег імперського соціялізму Ленін і компанія, борючись проти Української Держави, як і інших новопосталих республік, посилав збройні сили, воювати проти національної відокремленості, а щоб обдурити й заманити хитких і зрадливих малоросів, малобілорусів, малогрузинів і інших, доводив їм: „Ми — міжнародники-інтернаціоналісти". Про той „інтернаціоналізм", що його так наполегливо втокмачується поневоленим націям, висловився тоді визначний російський поет Олександер Блок:

Придите к нам от ужасов
войны,
Придите в мирные объятья!
Пока не поздно — старый
меч в ножны,
Товарищи! Мы станем
братья!

Закликаючи народи не боронити свою окремішність, вкласти меча в піхви і прийти в обійми великодержавства, А. Блок робив це не з клясових позицій, бо ні з пролетаріятом, а тим більше з комунізмом він нічого спільного не мав. Коли ж не прийдете, продовжував цей поет дворянського роду, то:

Виновны-ль мы, коль
хрустнет ваш скелет
В тяжелых, нежных наших
лапах".
(А. Блок, Ленінград, 1961, „Скифы", 334).

Словами „тяжелые лапы" поет з математичною точністю окреслив особливості московського імперіялізму і його підступної політики.

Народи колишньої Росії, розваливши її в національних революціях і відродивши національні держави, не послухали тих підступних інтернаціональних гасел Леніна. У довгій війні Росії проти України і інших республік зброю з рук оборонців не без допомоги малоросів вибито, а самі вони опинилися у великодержавних лапах. Але духу нації, національних ідей за півстоліття большевицької окупації не вбито. Навпаки ті ідеї могутніють і набувають щораз виразніших державно-політичних форм. Молодше покоління, виховане на принципах імперської „інтернаціональної" догматики, випростовує національний хребет і стає до боротьби. Недарма „президент" Подгорний на цьогорічних урочистостях „жовтневої перемоги", спираючись на інтернаціональні принципи, виповів війну націоналізмові. „Націоналізм" — сказав він, — в якій би формі і мірі не виявлявся, є найлютішим ворогом дружби народів, інтернаціонального союзу працюючих" („Правда", II. 7. 69).

Для націоналістів нічого нового не сказав цей новітній Кочубей з титулом голови Верховного Совєту СССР. На те й дано йому той титул, щоб дурити малоросів: дивіться, мовляв, ваш земляк з Карлівки імперією править. Та й перед лібералами західнього світу можна, посилаючись на титули, легше ілюструвати „дружбу народів". Націоналісти добре знають природу імперської потвори, тому й воюють проти неї.

Система большевицького великодержавства закріпачує всі професії і стани. Всім життям підбитих націй керує московський центр, який сковує мислення, здушує свободу, нівелює національні культури, гальмує творчий розвиток технічного знання. Панування імперського большевизму з його всевладною клікою партійних вельмож веде до варварства. І проти цієї системи бореться український націоналізм.

* * *

На сторінках „Літературної України", органу СПУ, Л. Дмитерко пробує визначити лінію фронту в нинішній боротьбі України. „Місце в бою", — так назвав він свою статтю. Заголовок бойовий! Отже, є бій, признається самоотвержений малорос.

Л. Дмитерко пише, що йому „впадала в око одна особливість Івана Дзюби: він постійно замовчував наші здобутки, все більше й більше віддалявся від життя, від правильного розуміння національного питання". Цього „ревізіоніста", твердить Л. Дмитерко, остерігали, але на пересторогу він не зважав, а „поглиблював свої концепції, поки врешті з-під його пера не вийшла грубезна праця під промовистою назвою „Інтернаціоналізм чи русифікація?"

(Далі буде)

Концерт у Філядельфії на допомогу українцям в Югославії

Філядельфія, Па. — 19 квітня відбувся тут в авдиторії школи Бенджемін Френклін великий концерт силами мистецьких одиниць Філядельфії та Ню Йорку, дохід з якого призначено на допомогу нашим потерпілим від землетрусу братам поселеним в Югославії.

Відкриваючи цю високомистецьку імпрезу віце-президент ЗУАДКомітету д-р Олександер Білик, що тепер заступає президента цієї нашої заслуженої харитативної інституції д-ра Володимира Ґалана, який саме в неділю 19 квітня був виїхав до Білгороду і Женеви у зв'язку з тією ж допомоговою акцією, відмітив на вступі, що наші мистецькі одиниці влаштовують цей добродійний концерт з власної ініціятиви та зовсім безкорисно. В цьому саме вчинку виявляється їхня ідейність та гідний до наслідування національний патріотизм, що їх українська спільнота зуміє відповідно оцінити.

Програму концерту розпочав місцевий чоловічий хор „Прометей" під управою Михайла Длябоги, що при акомпіяменті п-ні Ірени Чумової відспівав прекрасно: „Косаря" — С. Людкевича, „Золоті зорі" — О. Нижанківського та „Огні горять" — І. Воробкевича. У своому виступі оперовий співак тенор Іван Гош виконав з чуттям три нелегкі композиції, а саме: „Де ви очі" — Кос-Анатольського, арія з опери „Тоска" — Пуччіні та „У гаю" — Січинського. Йому вміло акомпаніювала п-ні Наталія Котович.

Наша нюйоркська гостя оперова співачка п-ні Марта Кокольська відспівала з притаманним їй чаром і ґрацією, при акомпаніяменті п-ні Роксоляни Гарасимович, арію з опери „Трабадур" — Верді, „Не забудь юних днів" — Лисенка та арію Марильці з опери „Тарас Бульба" — Лисенка. Поодинокі точки цієї першої частини концерту нагороджувала чисельно зібрана публіка довготривалими ентузіястичними оплесками.

В другій частині концерту виступив місцевий мішаний хор „Кобзар" під диригентурою д-ра Антона Рудницького, при акомпаніяменті п-ні Роксоляни Гарасимович. Хор виконав знаменито „Дзвони" з опери „Паяччі" Леонкавальльо, „Туман хвилями лягає" з опери „Утоплена" Лисенка, „Вальс" з „Фавста" Ґуно і „Гопак" Муссоґорського. Програму концерту вів проф. І. Жилавий, йому допомагали пп. О. Татунчак і М. Капій.

Під кінець концерту д-р Б. Гнатюк, скарбник ЗУАДК-у, подякував всім виконавцям за їхню доброчинну участь в імпрезі, яка принесла значну фінансову користь для наших потребуючих братів у Югославії. Він дякував теж місцевим отцям парохам, українській пресі та радіоавдиціям за їхню щиру співпрацю і допомогу при організуванні цього добродійного концерту, а українській громаді за зложені пожертви.

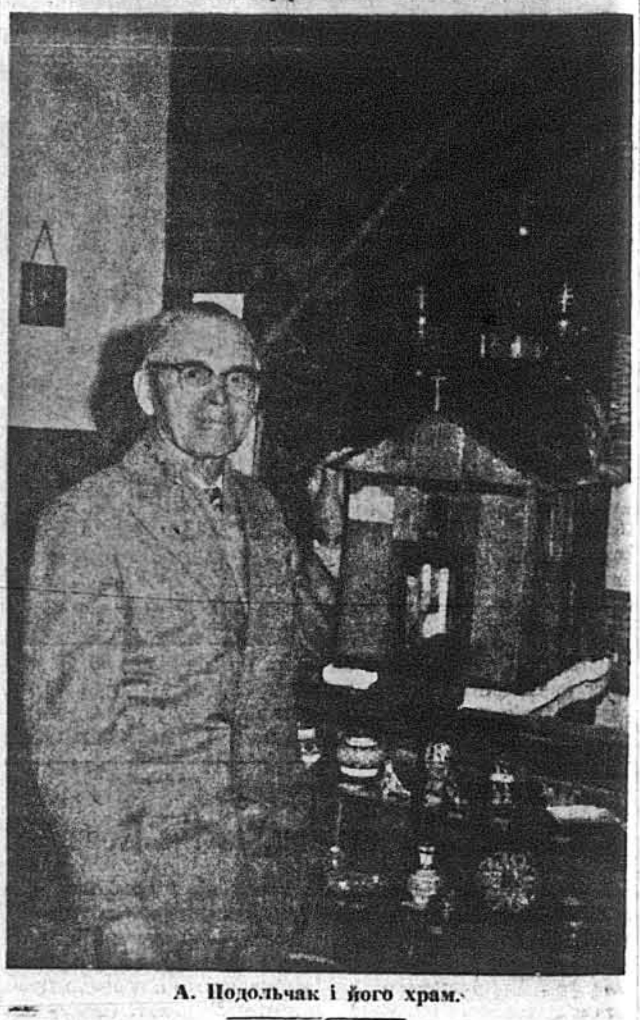
З душевним вдоволенням та почуттям правдивої мистецької насолоди присутні розходились домів з цієї надзвичайно вдалої високоякісної імпрези. У кожного з них закріпилась глибока постанова продовжувати розпочату акцію допомоги потерпілим землякам, що її ведеться на цьому терені під проводом ЗУАДК-у. Особливо нам треба посилити збірку грошових фондів на будову культурно-освітнього осередку для української молоді, яка живе в центральній частині Югославії. Ми непохитно віримо, що наша патріотична спільнота виконає це чергове важливе завдання сумлінно і жертвенно.

О. Б.

Калуш — місто зразкової побутової обслуги

Завдяки змодернізованому видобуванню потасових солей та ін. копалин, місто Калуш на Станиславівщині, тепер Івано-Франківщині, швидко розбудовується й нараховує вже майже 50.000 населення. „Радянська Україна", „Молодь України" та ін. газети не раз подавали його за приклад побутової обслуги, особливо для молодих працівників заводів і установ. Але київський „Перець" ч. 6/1970 р. у репортажі „З олівцем по Калушу" — іншої думки. Там наведено приклади, що в Калуші немає де відремонтувати взуття: на все місто є дві маленькі майстерні, „у яких працює чотири шевці"; немає майстерень для ремонту холодильників, пральних машин, пилесмоків тощо; „Надійці Юрійчук, випускниці профтехучилища правда, доручили провести цікавий експеримент, ремонтувати електроприлади без жадної запасної частини". Якщо холодильник-льодівня у покупця перебуває вже рік і втрачає ґарантію, то без ґарантії ніяких приладів взагалі не беруть на ремонт. Немає у Калуші й „молодіжного кафе", а в „чайні", де продають горілку, „мало хто з жінок наважиться туди заглянути" бо там, подає „Перець", „атмосфера явно не для них".

ТВІР НАРОДНОГО ТАЛАНТУ

А. Подольчак і його храм.

Український Національний Музей у Чикаґо, який знаходиться при 2453 Вест Евню, має багато вартісних українських культурних експонатів і належить до добре заповнених перлинами українського творчого духа українських музеїв у вільному світі.

Останньо він збагатився ще одним цікавим мистецьким твором.

Талановитий син нашого галицького села, Андрій Подольчак, обдарований народний мистець і член 220-го Відділу УНСоюзу в Чикаґо, подарував музеєві найкращий дарунок свого серця. Він, після кількамісячної безкоштовної праці, приніс до музею в мініятюрі виконану церковцю свого рідного села Грушова в Яворівщині, що була збудована ще за княжих часів. Він її відтворив для слави Бога й слави свого села.

Церковця дерев'яна. Жовтий дах. Під час наших відвідин — головні двері відчиняються й унутрі храму спалахують електричні світла. При електричному світлі помічаємо манюсінькі сходи на на хори, дзвіницю, крилос, проповідальницю, чотири хоругви й на стінах ікони Ісуса Христа, Пренепорочної Діви Марії й Тайну Вечерю. Перед нами стоїть тетрапод. На ньому видніє чудовий візерунок Великого Сина Марії з Назарету. Але, ставувши дещо в іншому зоровому відхиленні, Божеський Ісус зникає і нас ошоломлює віртуозна картина Богоматері.

Автор цієї церковці оповідає, що він довго шукав об'єкту, який гідний був би лежати на українському католицькому престолі причастя. Він навіть молився до покійного великого галицького митрополита Кир Андрія та до живого Верх. Архиєпископа Кардинала Йосифа, щоб вони допомогли йому завершити казку його життя.

І він її завершив . . . Сталася подивугідна історія. Одного дня на чикаґівській вулиці він знайшов у поросі бажану іконку. Раз на ній є Ісус, а раз чудова Матінка Божа. І він ту чарівну знахідку поклав на тетраподі церковці свого рідного села, щоб усім говорила про чудесні шляхи Господньої премудрости та що Всевишній шукає метод і шляхів визволення України. Він уперто твердить, що, за молитвами двох наших небесних угодників, якийсь покутуючий на Землі херувим, що бажає повернутися до царства Саваота, підкинув йому цю прегарну іконку, щоб перед Всевишнім мати ще один доказ свого беззастережного послуху Його волі — усовершувати людськими руками профіль Його всемогутньої величі . . .

Далі, при електричних павуках і лямпах, помічаємо Царські Ворота й дияконські. Вони перед нами відчиняються. На них видніють Богоматір і Христос. Іконостас прикрашений маленькими образками святих, що не були в храмі його рідного села, а він їх вирізав із різних карток, щоб тільки заповнити вакантний простір і дати зразок малярського багатства української церкви.

Біля престола в клобуку стоїть священик. Наш священик у клобуку біля престола ніколи не ставав, бо це є святая святих, і в ній стоїться з відкритою головою. Але мистець у своїй клопітливій ситуації не мав виходу. Він декорував свій храм тим мистецьким реквізитом, що був у його руках. Він не мав відбитки жодної ікони з святині свого села. Але йому про декоратив свого внутрішнього санктуарія не йшлося. Своїм твором він хотів показати церковну архітектуру княжої доби — і це йому зовсім вдалося. Він створив для музею стародавню галицьку церковцю такою, якою вона за його часів була й, можливо, якою залишилася посьогодні. Жалко тільки, що після смерти фундатора Музею д-ра Мирослава Сіменовича, справді набирає він рис музею. Починає обростати мохом. Д-р Ілля Мула, теперішній голова Українського Національного Музею в Чикаґо, тільки мріє віддати його Клівлендові, а Клівленд — Чикаґові. Чи консулі не помиляються?

Ми свідомі того, що вдержання музею вимагає великих фінансів, але ми також знаємо нетаємницю, як можна на ту ціль роздубути фонди. Треба відчинити замурзані 15-літньою пилюгою вікна музею. Треба з музейних цінних експонатів стерти чорний сніг бруду та показати людям, які перлини української культури він зберігає для прийдешних поколінь.

Досі наш чикаґівський музей у цьому напрямі майже нічого не робив, а його остання управа тільки вірила в небесну манну, яка на неї ніколи не хотіла безкоштовно спадати бананами з сухих українських верб.

Народний архітект Андрій Подольчак навіть соромливо признається, що за його церковцю, над якою він працював довший час, ніхто з музею навіть . . . не розставив його фамілії по кутках . . . А шкода, що не розставили його й себе самих по кутках. Це велика шкода.

Коли на вигнанні втратимо свої музеї, свої національні кивоти, де наші мертві живуть і наші німі говорять, то цього не відбудуємо.

Ксеня Чуйкевич

Владика югославських українців Архиєпископ Кир Гавриїл Букатко на відвідинах в Канаді

Вінніпеґ. — 9-го травня прибув Владика українців католиків у Югославії Архиєпископ Кир Гавриїл Букатко, разом із своїм секретарем о. Марком.

В неділю, 10 травня Достойний Гість відслужив у Катедрі св. Володимира й Ольги співану св. Літургію. В понеділок, 11 травня увечері, за ініціятивою Управи станиці Бувших Українських Вояків, в катедральній залі, відбулася зустріч з представниками провінційного Уряду, міської Ради, місцевих українських організацій і нашої преси. Програмою проводив голова Станиці Б.У.В. кол. УСС і кол. хорунжий УГА Дмитро Микитюк. В імені Вінніпеської Архиєпархії Гостей привітав Митрополит Кир Максим, а від катедральної парафії о. Мітрат д-р В. Кушнір. Короткий привіт від українців міста Вінніпеґу склав голова місцевого Відділу КУК п. Ярослав Семчишин. В імені провінційного Уряду Манітоби довшу промову українською мовою виголосив предсідник Парляменту (спікер) Богдан Ганущак, від міської Управи радний (алдерман) Павло Парахін (теж українською мовою), а від українських ветеранів справник Станиці Б.У.В. Гр. Якимів. Довшу промову виголосив Архиєпископ Кир Гавриїл. Він, в імені 42 тисяч українців в Югославії, сердечно дякував усім українцям в Канаді за їх щирі жертви для наших братів по крові в Югославії, які потерпіли від страшного землетрусу. Досі пожертв з американського континенту від українців прийшло понад 40 тисяч долярів і 512 скринь одягів вагою понад чверть мільйона фунтів, майже 10 тисяч фунтів медикаментів загальної вартости кругло 20 тисяч долярів. Транспорт цих одягів, за ініціятивою і старанням кооперативного діяча з Ню Джерзі дир. М. Коця, а потім за старанням Українського Допомогового Комітету у Філядельфії (ЗУАДК), Американський і Югославський Червоний Хрест переслали до Югославії цілком безплатно.

Для справедливого розподілу добровільних пожертв при Червоному Хресті в Бані Луці діє Рада Народностей, членами якої є в більшості місцеві українці. Відбудова знищених церков і приватних домів, з браку будівельного матеріялу почнеться весною наступного року і тому дальша добровільна збірка в готівці збоку патріотичних українців дуже бажана і конечна.

При кінці цієї зустрічі із Владикою Гавриїлом, голова Станиці Бувших Українських Вояків Дмитро Микитюк, від себе особисто передав Архиєпископові Гавриїлові 500 (п'ятсот) долярів для потерпілих від землетрусу, а кол. УСС з 1914 року Ол. Корбутяк склав на ту саму ціль 25 долярів.

М. М.

Роман Рудницький мав нові успіхи

Пяніст - віртуоз Роман Рудницький вернувся в цьому місяці з свого вже 5-го з черги концертового турне по Европі. „Ню Джерзі Кур'єр" з 14 ц. м. інформує читачів, що цей український пяніст, який для стейту Ню Джерзі є „сином - тубільцем", об'їздив впродовж останніх трьох років з своїми концертами по Західній Німеччині, Австрії, Швайцарії, Франції, Голляндії, Італії, Люксембурзі й Бельгії. Його останнє турне зорганізувало бюро концертове в Амстердамі, Голляндія. Він виступав також з цілопрограмовими речіталями в радіопередачах з Кельну і Франкфурту у Західній Німеччині і переговорював в Гамбурґу в справі награння його платівок. Великий успіх мав його вже третій з черги концерт у Фрібурґу в Швайцарії у театрі Стальден, де були випродані всі до останнього місця. Його чергове турне відбудеться в грудні ц. р., при чому він виступатиме, як соліст з оркестрами також у Польщі. Впродовж минулого сезону він виступав також в Америці як соліст з 12-ти симфонічними оркестрами в різних стейтах ЗСА і Канади. 26 травня ц. року Роман Рудницький гратиме, як соліст з Монмавт Симфоні - оркестрою в Асбері Парк в Ню Джерзі, виконуючи „Концерт" Бетговена. ч. 2 Б-дур. Впродовж останніх 4-ох років його концерти аранжувала й адміністрували Фундація Левентріпа, в майбутньому заступатиме його концертове бюро Еріка Сімона в Ню Йорку, яке порозумілось в цьому з концертовими аґенціями в Амстердамі і Атенах. — Роман Рудницький, як і його батьки Антін і Марія Сокіл, є членом 25 Відділу УНСоюзу.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ДЕЙВІД М. КЕННЕДІ, промовляючи в Гот Спрінґс, Вірджінія, на зборах банків, заявив, що він все таки ще вірить в те, що економіка ЗСА в третій чверті цього року почне збільшуватися, хоч в останньому часі відсотки від позичок знов збільшилися, замість того, щоб вони зменшувалися, як передбачали економісти. Секретар скарбу сказав, що директор Федеральної Резервової Ради д-р Артур Бирнс проєктує контролю платень і цін, але він це робить як представник незалежної від Уряду установи. І так на цю пропозицію дивиться президент Ніксон, який є проти того, щоб контролювати економіку.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в неділю, 24-го травня 1970 року в Асторії, Н. Й., по короткій недузі упокоївся в Бозі на 76-му році життя наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДУНЬО І ПРАДІДУНЬО

бл. п.

МИКОЛА МИКИТИН

довголітній член 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії,

народж. 1894 р. в с. Голешів, пов. Жидачів, Зах. Україна.

ПАНАХИДА у вівторок, 26-го травня 1970 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенню Farenga Funeral Home, 38-08 Ditmars Blvd, Astoria, L. I. (Відвідини в похоронному заведенню від 2-5 і 7-10 веч.).

ПОХОРОН в середу, 27-го травня 1970 р. о год. 8:45 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Хреста при 30-ій вул. і 31-ій Авеню в Асторії, де о год. 9:30 р. відправиться Служба Божа.

В глибокому смутку:

дружина — МАРІЯ
донька — АННА ГАРТУНГ з чоловіком ПЕТРОМ
внуки: ПЕТРО мол. з дружиною МАРІЄЮ
МЕРІЛИН КОРСОВ з чоловіком АРТУРОМ
НИКОЛА
і 4 ПРАВНУКИ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
ФУНДАЦІЯ АКАДЕМІЇ

В суботу, 30-го травня 1970 р.
о 1-ій год. 30 хв. дня
на Православному Цвинтарі в Савт Бавнд Бруку
буде відслужена

ПАНАХИДА
НА МОГИЛІ

св. п.
ОЛЕНИ ВОЛОДИМИРІВНИ ЧЕХІВСЬКОЇ

У ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. інж.
ДАМ'ЯНА ПЕЛЕНСЬКОГО

пластуна-сеньйора, доцента Української Технічно-Господарської Академії
відправиться
дня 30-го ТРАВНЯ ЦЬОГО РОКУ
в год. 9-ій ранку

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в МЮНХЕНІ, у церкві СВ. АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО при вул. Кройц.

Просимо Всіх Друзів згадати Покійного в цей день у своїх молитвах!

Дружина ОЛЬГА

Замість квітів на свіжу могилу
Першого Команданта Українських Січових Стрільців
бл. п. ТЕОДОРА РОЖАНКОВСЬКОГО
складаю 20.00 долярів
на Музей Українських Січових Стрільців

Rego Park, N.Y. Осип СТЕТКЕВИЧ

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в понеділок, 25-го травня 1970 р. несподівано, прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, ТАТО, СИН, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.
МИХАЙЛО НАГІРНИЙ

на 45-му році життя.

ПАНАХИДА в середу, 27-го травня 1970 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН в четвер, 28-го травня 1970 р. о год. 9:45 ранку в церкві св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку, Н. Й.

Горем прибиті:

дружина — ЕВА
донька — ЛЮБЦЯ
брат — ДМИТРО з дружиною ОЛЬГОЮ, сином ОЛЕГОМ, донькою БОГДАННОЮ, й чоловіком ІГОРЕМ і внуками: АНДРІЙКОМ і МАРКОМ
Мама, Сестра і Брат з родиною в Україні

Після тяжкої недуги 19-го травня 1970 р. на 70 році життя упокоївся в Бозі

СТЕПАН ГРИГОРОВИЧ КОЛОТІЙ

родом з Решетилівки на Полтавщині

Розділіть зо мною тяжке горе, далекі Рідні, пом'яніть Покійного добрим словом, Друзі та Знайомі.

Хай буде легкою Тобі земля, мій Рідний Товаришу.
Спочивай з миром!

1423 Scheffer Ave., St. Paul, Mn. 55116 Дружина МОТРЯ

Управа СУЖА назначила дату загальних зборів

Ню Йорк, Н. И. — В понеділок, 4 травня 1970 року, в приміщенні ресторану „Веселка", відбулося чергове засідання Управи Спілки Українських Ж у рналістів Америки. Проводив голова ред. Мстислав В. Дольницький з Вашингтону, який — спільно із секретарем д-ром Г. Криштальським і скарбником д-ром Р. Голіятом подав звіт із діяльности СУЖА в останньому часі. У ході засідання обговорено пляни діяльности Управи, нове число Бюлетеню „Український журналіст", участь СУЖА в громадському житті та визначено дату Загальних Зборів СУЖА. Загальні Збори СУЖА відбудуться в суботу, 12 вересня 1970 року, в Ню Йорку, про що члени СУЖА будуть повідомлені окремими листами. У ході дискусії, в якій голос забирали М. Островерха, д-р В. Шав'як з Балтимор, С. Женецький з Йонкерсу та інші, вирішено, що СУЖА для оцінки найкращих статтей, надрукованих в українській пресі в З'єднаних Стейтах повинно якнайшвидше закінчити свою працю. Жюрі очолив ред. М. Островерха, а його секретарем став д-р Я. Шав'як. На засіданні обговорено також Фонд української журналістики, при чому було зазначено, що без зацікавлення працею СУЖА всіми членами Управи, СУЖА не зможе розвивати ширшої діяльности.

У ПОЛЬЩІ ПОГІРШИЛИСЬ економічні відносини. Польський диктатор Владислав Гомулка признав, що „властиво не відомо, хто завинив", але водночас закликав до покарання винуватців та перевірення помилок, щоб вони не повторились.

У Києві відкрили пам'ятник загинулим військовополоненим і „остарбайтерам"

Київ. — „За проєктом скульпторів В. П. Вінатіна, В. В. Гречаника та архітектора К. О. Сидорова до 25-річчя з дня перемоги над фашистською Німеччиною завершено роботи над пам'ятником громадянам, військовополоненим солдатам і офіцерам совєтської армії, які були розстріляні німецько-фашистськими окупантами. Його буде відкрито в Дарницькому районі Києва", інформує „Радянська Україна" з дня 9-го травня ц. р. На поміщеній в газеті фоторепродукції з проєкту великого пам'ятника видно на високому п'єдесталі дві постаті: вояка совєтської армії та напівроздягненого робітника, за хвилину перед розстрілом. На граніті напис: „Вічна слава безсмертю хоробрих, які кличуть на подвиг живих". Під час другої світової війни гітлерівці взяли в полон кілька мільйонів вояків совєтської армії, переважно без бою, та примусово вивезли на працю з України в Німеччину кілька мільйонів людей, яких кинули в табори „Ост" — робітників із Сходу. Сотні тисяч українців загинули там від непосильної праці, недоживлення і хвороб. Із закінченням війни багато з колишніх військовополонених і „остарбайтерів" повернулись в Україну, де їх у великій більшості заарештували й засилали, як „зрадників родіни". Пам'ятник, уже відкритий в районі Дарниці у Києві, має з цього огляду двозначну символіку, бо людей одного народу посилено вигублювали дві ворожі окупаційні потуги.

Ювілей Григорія Ярошевича-Манька в Торонті

21-го лютого в залі Українського Дому при вул. Крісті відзначено ювілей 65-річної акторської праці заслуженого відомого корифея української сцени святковим бенкетом, мистецькою програмою і забавою. Влаштуванням ювілею занявся комітет під проводом мгр. Я. Вілька, а публіка з різних шарів української спільноти соборно і численно, коло 700 осіб, заповнила залю.

За почесним столом поруч Ювілята і його дружини зайняли місця, Владика УКЦеркви Ісидор, в заступстві АрхиєпископаУГП церкви Владики Михаїла митрофорний протоєрей о. Д. Фотій, митрофорний протоєрей П. Хомин, міністер Яремко з дружиною, посол провінційного парляменту Юрій Бень, радні міста В. Арчер і В. Бойчук з дружиною, голова К-ТІІ і ген. сек. Г. Р. НТШ проф. д-р Євген Вертипорох з дружиною та представники організацій церковних і громадських.

Після вечері, що її започаткував молитвою Владика Ізидор, а закінчив митрофорний протоєрей о. Д. Фотій, які також зложили усно короткі побажання, п. мґр. Я. Вілык прочитав список організацій і осіб, які прислали свої привіти.

У мистецькій частині виступили хори: „Прометей" під дириг. мгр. В. Кардаша при форт. акомп. п-ні М. Кравців-Барабаш, „Молода Україна" в супроводі ансамблю бандуристів ім Г. Хоткевича під кер. Валентини Родак, яку заступала Надія Цибенко, співоче тріо „Троянда" (Люба Дербіш, Люба Мороз і Христя Гарасовська), солісти Наталка Баумш, Стефа Федчук, Павло Редко і Ігор Заїка - Вовод при форт. супроводі пані Антоніни Ярошевич. У мистецькій частині несподівано виступив також сам ювілят і з темпераментом виконав партію Карася в дуеті з Наталкою Баумш в ролі Одарки з опери „Запорожець за Дунаєм", відтак зворушений подякував від себе і від дружини, комітетові за влаштування, а численним приявним за сердечне вшанування його праці, за привіти, з радістю підкреслив участь молодіжних ансамблів в його шанувальним вечорі під керівництвом молодих обдарованих диригентів. Він сподівся, що, хоч вони тепер з ентузіязмом і успіхом виступають майже на кожнім концерті в Торонті, то будуть далі продовжувати працювати і вдосконалюватися для ще більшого розквіту культурних досягнень української спільноти на чужині.

Ювілятові вручено в подарунку різьблений альбом, букети червоних троянд йому і його дружині. Привіт у віршованому укладі п. С. Лантуха з чуттям і талановито виголосила Гануся Лантух.

Представники молодечих організацій: Пласт, СУМ, МУНО, СУМК, ОДУМ прочитали про життєвий шлях ювілята в цікавому оформленні п. Сем. Лантуха, який представив його, як обдарованого Божою ласкою талантом артиста, що служив віддано своєму народові.

Григорій Ярошевич - Манько народився 14 листопада 1885 р. в селі Підливне, Конотопського району, Сумської области в сім'ї бідного селянського зарібника, а в нім вщепила в своїх дітей почуття приналежности до великого українського народу.

В часі першої світової війни, революції і громадянської війни не доводилося служити своєму рідному мистецтву. Тоді саме він доповнив мистецьку освіту (спів і драма) в Катеринодарській консерваторії в італійського профес. Монтікоіне Майне. Коли в 1925 р. „Большой" московський театр та оперний Станіславського проголосив конкурс на співаків, то на 64 учасників було прийнято чотирьох, між ними і його та він, довідавшися від відомої артистки Литвиненко - Вольгемут про творення Оперного театру в Харкові, поїхав туди і зразу помагав чужинцеві - режисерові в ставленні в українській мові першої опери „Сорочинський ярмарок". З великих опер, які театр приготовляв в український мові, Григорій Ярошевич співав головну партію князя Ігоря, Тоньи в опері „Паяци" і співпрацював в „Українськім народнім театрі", що його зорганізував чоловік Марії Литвиненко-Вольгемут. Протягом довшого часу, аж до другої світової війни працював в пересувнім Опернім театрі в Дніпропетровську, Вінниці, Ансамблі співаків та драматичних акторів, з якими їздив в турне по містах України, Росії, Сибіру, Уралу та по всіх закутинах комуністичної тюрми народів. В часі окупації німців в Україні бере участь в Українському народному театрі. Від 1943 р. зачалася довга мандрівка на захід з концертами у Львові, Станиславові, Коломиї, виступи в лісі для упівців, згодом у Зах. Німеччині по таборах скитальців. Там разом з артистом Тагасвим організував театр „Ренесанс", де між 1943 - 1949 р. дав 502 вистави і концерти.

В 1950 році родина Ярошевичів переселюється до Канади, спершу до Вінніпегу, а згодом до Торонта, і там засновує „Український Народний Театр", до якого вступили пп. Тагаєві, Остапчуки, Марія Левицька, Володимир Довганюк й інші. Крім вистав у Торонті театр відвідав багато міст, де скупчувалися українські люди.

Про найбільш плодотворний період мистецької діяльности нашого ювілята після другої світової війни — залишилася ціна пропам'ятна „Золота книга", в якій записано враження людей різних станів і різних національностей, в різних мовах про артиста Григорія Ярошевича Манька, як Божою милостю обдарованого співака і актора великої школи, як людину творчої невтомної і жертвенної праці для українського театру та українського патріота, в гармонійному поєднанні в одній особі.

Леоніда Вертипорох

Пресове повідомлення

Філядельфійський Відділ Жінок Республіканок Пенсильвенії при співучасті Українського Американського Республіканського Клюбу плянує цікаву імпрезу — вибір красуні українки. В програмі запляннованого на осінь вибору „Міс Нешенеліті", всі національні групи Філядельфії, поєднані з Республіканською партією, влаштовують конкурси на вибір своєї красуні. Всі фіналістки конкурсу будуть брати участь у виборчій кампанії, зокрема в поїздках по містах Пенсильвенії і присутні будуть на вічах разом із кандидатом на губернатора Реймондом Дж. Бродеріком. За участь в кампанії УАРК визначив для нашої „Панни України" грошовий подарунок — державний бонд на 100 дол.

Організатори конкурсу закликають наших панночок у віці від 17 до 25 років зголошувати свою участь в конкурсі листовно на адресу. п-і Катерина Галамар, 1035 E. Гортер вул., Філядельфія, Па., 19119, подаючи про себе короткі інформації (ім'я та прізвище, вік, освіта, зайняття) та залучуючи при тому свою знимку. Вибір „Панни України" відбудеться під час показу жіночих мод 6-го червня ц. р. о год. 1:30 пополудні у великій залі Українського Спортового Осередку „Тризуб" при 4932 Північ Брод вул. Всі учасниці будуть одягнені в українські народні строї з різних земель України. Членами Жюрі будуть невтральні представники, визначені міським комітетом Республіканської Партії. Упорядники запрошують заінтересоване громадянство до численної участи в цій цікавій імпрезі

В. Б.

ЦІСЮ ДЕМОНСТРАЦІЄЮ НЮ ЙОРК ПІДТРИМУЄ ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА

150.000 осіб, робітників і бюрових працівників, цією демонстрацією підтримують політику президента Ніксона у В'єтнамі. Демонстрація відбулася спокійно, в ній взяли участь будівельні робітники, мулярі, портові вантажники, кітлярі та інші промислові робітники і бюрові працівники.

З ТЕАТРАЛЬНОЇ ЗАЛІ

Вистава „Невольника" в Ню Йорку

22-го березня відбулася в залі Фешен Інституту прем'єра „Невольника" у виконанні акторів Нюйоркського Оперно - Драматичного Ансамблю. Вистава викликала жваву дискусію між глядачами. Надміру вимоглива публіка закидала організаторам аматорське виконання, незгіранність та багато інших „гріхів", цілком забуваючи умови, в яких доводиться працювати нашим акторам на еміграції.

Шлях актора, навіть в рідній країні, завжди був тяжкий і тернистий, це ми знаємо з біографій наших відомих діячів сцени. Знаємо, скільки розчарувань, злиднів, інтриг переживали вони, які тяжкі часом перепони ставали їм на дорозі. Треба було бути справді глибоко віруючим у свою справу, а до того ще мати безсумнівний талант, щоб перебороти все і вплисти на широкі води театрального мистецтва.

Ще тяжче доводиться акторам на еміграції. Лише одиницям щастить подолати труднощі чужої мови, чужих вимог до сучасного актора і його мистецтва. Решта акторів мусить задовольнитися своєю, українською сценою, своїм глядачем і своїми емігрантськими умовами. А вони зовсім несприятливі: заробітчанська праця, розкиданість акторів по всьому Ню Йорку з його віддаленими околицями, а навіть по інших містах Америки, відсутність грошей на декорації і костюми. Одним словом, відсутність всього того, що обумовлює успіх праці театру. Треба дивуватися, як група ентузіястів не знеохотилася, не зневірилася, а віддано і тяжко працює, щоб принести краплинку духової розради своїм, спраглим рідного слова, землякам, щоб виявити наше духове українське „я". І тому в критиці своїй треба підходити до цієї справи обережно, не вимагаючи того, що в цих умовах зробити неможливо. Проте, хиби, які можна надалі усунути, ми постараємося об'єктивно розглянути.

Перш за все, слабою і незіграною ні з солістами, ні між собою виявила себе оркестра. Очевидно, було мало проб, мало і музикантів, і це зводило виставу до аматорського рівня. Дехто висловлював думку, що краще було б доручити акомпаньямент доброму піяністові, але ми гадаємо, що звучання одного фортепіяна буде б не досить на велику залю, хіба що була б змога додати до нього доброго мікрофона. Проте, ми знаємо, як працюють ці мікрофони! Не один виступ вони попсували акторам. Просто треба посилити оркестру двома-трьома музикантами і, головне, дати їм час зіграти́ся. (Мушу застерегтися, що мова йде лише про прем'єру у Фешен Інституті і, як ми чули, на повторній виставі в Брукліні це зробили.)

Помітно було, що актори слабо знали свої ролі. Це примушувало суфлера висуватися з-за лаштунків так, що глядачам були видні його руки і книжка. Такі речі в професійному театрі неприпустимі. Не можна також дозволяти сторонній публіці під час дії ходити за лаштунками так, що її видно з перших рядів партеру. Треба запровадити за лаштунками театральну дисципліну, бо такі дрібні недотягнення псують враження.

Хочеться сказати кілька теплих слів про акторку-співачку Тамару Лиходай в ролі Ярини, бо саме їй пощастило виявити свою грою ніжну, трохи сентиментальну, але чесну і вірну душу української жінки. Сцени прощання, а потім зустрічі зі сліпим Степаном — найкращі, найдраматичніші моменти в спектаклі, які викликали сльози не лише у жінок, але і в деяких чоловіків. А м'який, задушевний голос співачки доповнював її щиру гру.

Її партнер, молодий, талановитий актор Михайло Яблонський добре впорався зі складною ролею Степана, переборовши невдачу, якою була його штивна постава на початку першої дії. Та й цю невдалу позицію треба списати на рахунок режисури, яка примусила молодого, жвавого козака мало не чверть години стояти непорушно.

Артист Т. Федорович, старий, досвідчений актор, якому дається незаперечне право трактувати ролю за своїм розумінням, але, на нашу скромну думку, образ старого батька в першій дії надто вже немічний. Немає великої різниці між батьком у першій дії і батьком в останній, хоча роки і горе мусили б на цьому сильно позначитися.

Артист Лев Рейнарович, як завжди, енергійно провів ролю запорожця Неплюя, безоглядного веселуна, оптиміста, шибайголови. Його пісні прозвучали дзвінко і весело, його жарти раз-у-раз викликали сміх в публіці.

Забавним був і С. Вовчук в ролі запорожця Опари. Решта учасників доповнювала ансамблеві. Присмні були декорації, гарно звучав чоловічий хор у третій і четвертій дії.

У цілому спектакль залишив миле враження. Побажаймо ж його учасникам дальших успіхів!

Алла Давиденко

Японець з'їхав на лижвах з Евересту

Японський лижвар-спортсмен Юіріто Міура добився надзвичайного спортового рекорду і став першим у світі змагуном, який з'їхав на лижвах з одної із найвищих гір Еверест. Він помчав униз із висоти 8-ми кілометрів і цю віддаль проїхав чи протягом за 2 хвилини й 20 секунд. Від початку спуску вниз його швидкість вже перевищувала 170 кілометрів на годину й лижвар не бачив перед собою землі. На третьому кілометрі він розпустив парашут-стабілізатор, який трохи стримав його величезну швидкість. Трохи згодом Міура упав, але не втратив притомности і внизу зумів зупинитись за кілька метрів перед великим проваллям. Підготова до такого спортового подвигу тривала кілька місяців. Японська експедиція звернулась до уряду країни Непал, де є гора Еверест, із проханням, щоб той схил, по якому спортовець з'їхав униз, названо на його честь „Схилом Міура".

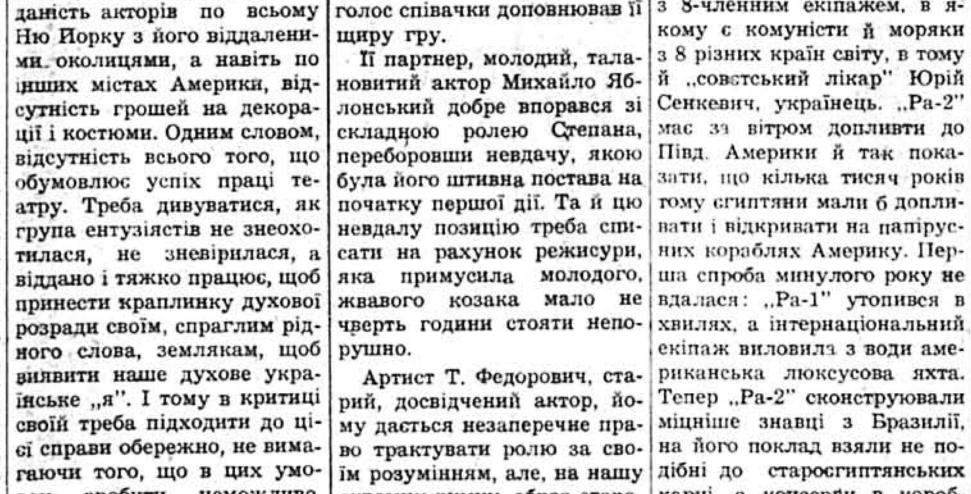
„РА-2" ВИПЛИВ З УКРАЇНСЬКИМ ЛІКАРЕМ

Совєтська преса з 12 і 13 травня помістила повідомлення, що з Марокко виплив у другу подорож через океан папірусний корабель „Ра-2" з 8-членним екіпажем, в якому є комуністи й моряки з 8 різних країн світу, в тому й „совєтський лікар" Юрій Сенкевич, українець. „Ра-2" має зі вітром доплисти до Півд. Америки й так показати, що кілька тисяч років тому єгиптяни мали б доплисти і відкривати на папірусних кораблях Америку. Перша спроба минулого року не вдалася: „Ра-1" утопився в хвилях, а інтернаціональний екіпаж виловила з води американська люксусова яхта. Тепер „Ра-2" сконструйовано міцніше знавці з Бразилії, а його поклад взяли не подібні до староєгипетських харчі, а консерви в коробках, що не тонуть, встановили радіоапаратуру, взяли наймодерніші ліки — все, що й не марилось старовинним єгиптянам. Совєтська преса підкреслює захоплення з приводу того, що норвезький учений Тур Гасрдал вибрав собі „інтернаціональний екіпаж" і не оминув СССР.

Розшуки

МАРІЯ КРАСІН донька Константина попукує:
ОЛЕКСІЄ СТЕФАНА ВАСИЛЕВИЧА
— приблизно з 1912-1914 року народження. Він походить зі села Борщівці, обл. Тернопіль. Хто знав би про нього, або він сам, прошу написати на адресу:
Iwanna Bileckyj
519 Winslow Avenue
St. Paul, Minn. 55107, USA

ТАРЗАН, Ч. 6373. Тарзан спалює оселю дунів

Після того, як плем'я дунів перевезено літаками до оселі лікуючих людей, Тарзан, медсестра Наомі і сотник Дикий Кіт починають палити заражену оселю.

Мені сумно, Тарзане, підкладати вогонь під місце, де так багато людей народилися і жили... колись щасливо!

Ти дивна дівчина, Наомі, дивна і прегарна!

Поправка, Тарзане: це медсестра Наомі! Це так ти хочеш бачити її, правда?